

Simon kunta
Tekninen osasto
Ratatie 6
95200 Simo

LAUSUNTO

23.2.2015

Dnro 150/2015

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto Seipimäen ja Tikkalan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta

Viite: Lausuntopyyntö 27.2.2015

SEIPIMÄEN JA TIKKALAN TUULIVOIMAPUISTOJEN OSAYLEISKAAVA

Kaavaluonnos

Rajakiiri Oy suunnittelee tuulivoimapuistoja Simon Seipimäen ja Tikkalan alueille. Hankkeen YVA:ssa on tarkasteltu VE 1 (Seipimäelle 3 ja Tikkalaan 19 voimalaa), VE 2 (Seipimäelle 3 ja Tikkalaan 36 voimalaa), ja VE 3 (Tikkalaan 36 voimalaa). Lisäksi sähkönsiirrolle on tarkasteltu neljää vaihtoehtoa. Maa-alueet ovat pääosin yksityisessä omistuksessa ja hankealue sijoittuu Simon kuntakeskuksesta luoteeseen.

Tuulipuiston ja sähkönsiirron vaihtoehdot sijoittuvat Isosydänmaan paliskunnan alueelle. Paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 2000 ja poronhoitoa oli 68 poronhoito-vuonna 2013–2014. Poronhoito on tärkeä elinkeino Simossa. Elinkeinolla on paitsi välittömiä, myös välillisiä työllisyysvaikutuksia mm. lihan ja muiden tuotteiden jalostuksessa. Poro ja poronhoito ovat merkittävä osa Pohjois-Suomen matkailuimagoa. Elinkeino merkitys syrjäkylien asuttuna pitämiseksi on myös suuri.

Poronhoidon huomioiminen kaavoituksessa ja maankäyttöhankkeissa

Poronhoitolaissa (PHL 848/1990, 3§) säädetään poronhoidolle vapaa laidunnusoikeus maan omistustai hallintaoikeudesta riippumatta. Lain 53 § velvoittaa viranomaisen neuvottelemaan asianosaisen paliskunnan kanssa valtion maita koskevien hankkeiden yhteydessä, mikäli ne vaikuttavat olennaisesti poronhoidon harjoittamiseen. Vaikka alue ei olisikaan valtion mailla, on poronhoitolain mukaisten neuvotteluiden tyyppisiä neuvotteluita käyty hankkeissa Lapissa ja Kainuussa, sillä ne on todettu hyväksi osallistamisen välineiksi. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) osana maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää turvaavat myös poronhoidon alueidenkäyttöllisiä edellytyksiä. Alueella voimassa olevassa Länsi-Lapin maakuntakaavassa olevan suunnittelumääräyksen mukaan ”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luon-

taiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.”

Kaavan vaikutukset poronhoitoon

Tuulipuistot sijoittuisivat Isosydänmaan paliskunnan talvilaidunalueelle. Hankkeesta aiheutuu välittömiä laidunten menetyksiä ja sähkönsiirron rakentaminen pirstoo laidunmaita. Voimajohtoauekat ja voimajohtojen rakenteet vaikeuttavat myös porojen kuljettamista ja aiheuttavat turvallisuusriskin maastoajoneuvoilla. Tuulivoima-alueen rakentamisen seurauksena paliskunnan kiinteitä pyyntiaitoja voidaan joutua siirtämään, mikä tarkoittaa paliskunnalle työmäärän lisääntymistä ja kustannuksia. Pyyntiaidoilla poroja kerätään lukemista, teurastuksia ja kotitarhoihin tai muualle paliskunnan alueelle viemistä varten. Yksi mahdollinen, porotalouden kannalta vakava, vaikutus hankkeella on, että uudet aitarakennelmat ja/tai häiriö ohjaavat poroja radan varteen, missä aiheutuu vuosittain kymmeniä junaonnettomuuksia väärin suunnitellun riista-aidan vuoksi (aita tien ja radan välissä, porot jäävät radalle ja jopa 30 poroa on kuollut kerralla).

Lisäksi, mikäli porot välttävät tuulipuiston alueita häiriön (rakentaminen, voimaloiden liike, ääni, välke lentoestevaloista) vuoksi tai niitä ei voida enää käyttää poronhoitotöissä, aiheutuu laajemmille alueille ulottuvia välillisiä laidunmenetyksiä.

Poronhoidon huomioonottaminen tuulivoimapuistojen kaavoissa

Paliskuntain yhdistys on YVA-lausunnossaan ja muissa aiemmissa lausunnoissaan vaatinut poronhoidon huomioon ottamista hankkeen jatkosuunnittelussa. Huhtikuussa 2014 on järjestetty poronhoitolain 53 §:n kaltaiset neuvottelut. Neuvotteluita, joissa paliskunnalla on aito mahdollisuus vaikuttaa hankkeen suunnitteluun tai kaavoitukseen, on syytä järjestää riittävä määrä, jotta kaikkien osapuolten välinen tiedonsaanti varmistetaan ja asioista saadaan sovittua. Poronhoidolle aiheutuvien haittojen lieventämisestä tai kompensoimisesta ei ole kirjallisesti sovittu. Ei myöskään poronhoidolle aiheutuvien vaikutusten seurannasta. Hankevastaava on kuitenkin hankkinut alueen poroille GPS-seurantapantoja, jotta seuranta on siltä osin saatu aloitettua.

Hankkeen YVA-selostuksessa käsitellään poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia. Kokonaisuutena todetaan, että tuulipuistojen toteutuminen sähkönsiirtoreitteineen aiheuttaa ”kohtalaisia muutoksia” Isosydänmaan poronhoidolle. Kuitenkin yhteisvaikutukset useista tuulivoimahankkeista yhdessä turvetuotantohankkeiden ja metsätalouden kanssa lisäävät poronhoitoon kohdistuvaa vaikutusta suuremmaksi, jopa merkittäväksi.

Poronhoito ja sen toimintaedellytysten turvaaminen ei näy kaavakartassa, -merkinnöissä tai -määräyksissä. Kaavakarttojen yleismääräyksissä tulisi määrätä VAT:eita ja Länsi-Lapin maakuntakaavaa mukaillen, että ”Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset.” Kaavaselostuksessa voi avata asiaa siten, että huomioon ottaminen tarkoittaa neuvotteluita asianomaisen paliskunnan kanssa. Neuvotteluissa voidaan sopia hankkeen haittojen lievennys- ja korvauskeinoista.

Kaavoihin on merkitty Maa- ja metsätalousvaltainen alue M-1, joka ”on varattu pääasiassa metsätaloutta varten”. Merkintää olisi syytä täsmentää esimerkiksi seuraavasti: ”Alueita käytetään myös poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta-alueina.”

Tuulipuistojen jatkosuunnittelussa tulee alueen hyväksytyin maakuntakaavan mukaisesti ottaa huomioon poronhoidon toimintaedellytykset alueella. Tämä varmistetaan merkitsemällä osayleiskaavan kaavamerkintöihin ja -määräyksiin poronhoidon huomioiminen.

Tuulipuiston rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat ja menetykset tulee korvata Isosydänmaan paliskunnalle täysimääräisesti. Hankkeen vaikutuksia tulee seurata. Näistä asioista tulee neuvotella ja sopia Isosydänmaan paliskunnan kanssa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

sh/ao